

ECOHÀBITS ALS EDIFICIS MUNICIPALS DE L'AJUNTAMENT DE VILADECANS

SITUACIÓ INICIAL I CONTEXT:

En base a les noves exigències europeus en matèria de gestió de residus es presenta la necessitat de replantejar la seva gestió interna a nivell municipal. S'aproximen canvis molt significatius en lo referent a nous models i noves tecnologies pel foment de la recollida de residus a Viladecans que s'acabaran aplicant a la ciutadania. Com administració competent, l'Ajuntament ha de predicar amb l'exemple i fer un primer pas significatiu cap a un canvi de model en la seva gestió interna dels residus per inspirar i acompanyar als nostres ciutadans en els futurs canvis que s'aproximen. Aquesta proposta també ve acompanyada dels objectius presentats a la nostra agenda local i agenda 2030 per a una ciutat més sostenible.

OBJECTIUS

Inicialment l'objectiu principal del projecte era implantar una recollida selectiva als edificis municipal però amb el seu desenvolupament s'han detectat altres necessitats que es considera de vital importància abordar:

- Sensibilització del personal de l'Ajuntament en matèria de recollida de residus (prevenció i segregació)
- Establir procediments i estratègies per al foment de recollida selectiva de residus a les oficines municipals
- Quantificar els índex de recollida selectiva de les oficines
- Aconseguir que sigui un projecte transversal a tot l'Ajuntament i permanent
- Aconseguir que ECOHÀBITS no és limitat a l'àmbit dels residus i apliqui a més àmbits com la gestió de l'aigua, energia,... en pro a la sostenibilitat local.

SITUACIÓ PREVIA I ANTECEDENTS

Els residus a les dependències municipals de l'Ajuntament es gestionaven mitjançant papereres sota els escriptoris on es barrejaven tota mena de residus, que anaven a la fracció rebuig, partint d'una recollida selectiva 0.

Des de fa uns anys a l'Ajuntament de Viladecans es disposa d'una recollida de residus porta a porta de la fracció paper que recull en contenidors de 240L amb rodes de color blau que es recullen un cop a la setmana.

La idea d'instaurar punts de recollida selectiva per a la segregació dels residus de les oficines de l'Ajuntament de Viladecans sorgeix en base al nombre de papereres que es veien contínuament

sota els escriptoris i espais de treball, i que el Servei de neteja havia de buidar cada dia. En aquests papereres es llencen tota mena de residus sense segregar (restes de fruita, ampolles d'aigua, mocadors, paper...) i que tenen un gran potencial de ser valoritzats si es recullen selectivament.

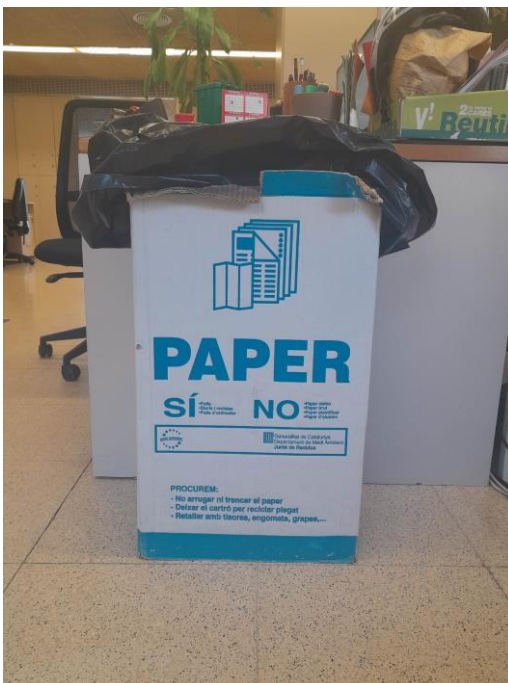
Es va realitzar una valoració prèvia d'una de les oficines amb més activitat, que després va servir de prova pilot (oficines d'Espai Públic). Es van identificar els potencials residus mitjançant una inspecció visual de les papereres, on es van detectar: paper, restes de residus orgànics, ampolles de plàstic, alumini, film, capsules de cafè i petites quantitats de rebuig (grapes, bolígrafs...). Un cop identificats els residus i complementant-ho amb els serveis de recollida actuals (recollida de paper porta a porta), es va identificar el model de segregació que més s'ajusta a les necessitats identificades. Establint així que els punts de recollida selectiva havien de disposar de les fraccions orgànica, envasos i rebuig. (Vidre no es genera o es molt poc significatiu).

Després de pensar un mètode idoni per al foment de la recollida selectiva a nivell intern i de revisar varis proveïdors de materials es va decidir fer una prova pilot a les oficines d'Espai Públic on hi treballen unes 50 persones, i on es va habilitar un punt de recollida amb papereres de les fraccions orgànica, envasos i rebuig. Al mateix temps es va aprofitar per fomentar l'ús de les papereres de paper facilitades per la Agència de residus de Catalunya, permetent que aquestes es distribueixin en altres punts ja que el residu majoritari de les activitats d'oficina és el paper. Aquest canvi va anar acompanyat de la retirada permanent de les papereres de sota els escriptoris de totes les taules, actuació clau per fomentar l'ús dels punts de recollida selectiva habilitats i evitar que es barregin residus. L'actuació es va complementar amb un esdeveniment simbòlic que inicia la nova etapa, anomenat "Enterrament de les papereres". Aquest petit esdeveniment simbòlic és on s'explica al personal municipal les motivacions del canvi, objectius del projecte i com segregar correctament els residus, al mateix temps que cada empleat porta la seva paperera d'escriptori per que el servei de recollida se l'emporti de manera definitiva (les papereres es donen a entitats socials com Solidança per a la seva reutilització, i en aquells casos on no es volen es gestionen per a la seva valorització material) . També es va aprofitar per crear un eslògan intern "ECO HÀBITS", que també s'intenta aplicar a altres àmbits com l'estalvi energètic o l'ús de l'aigua i a activitats de conscienciació destinades a infants en edat escolar (<https://viladecans.news/viladecans-implementa-nuevos-habitos-de-sostenibilidad-en-los-edificios-municipales/>) .

Aquesta actuació també es va coordinar amb el servei de neteja d'edificis, que a canvi d'estar buidant moltes papereres per taula, només ha de buidar un punt i dipositar els residus al contenidor corresponent. El paper, es gestiona buidant les papereres de la ARC als contenidors blaus de recollida porta a porta.

Punts de recollida selectiva del Projecte “ECO HÀBITS”

Papereres de paper facilitades per la ARC

Bujols de 240L de les dependències municipals per a la recollida porta a porta de paper

Tot i que no es van quantificar els residus generats de cada fracció sí es va corroborar que el personal de l'Ajuntament participava correctament, presentava dubtes i s'interessava en fer-ho bé. El nivell d'impropis detectat era molt petit i la fracció rebuig gairebé mai s'omple. El nombre d'incidències que va haver van ser petites i de solució immediata disposant de recordatoris o infografies. Un cop corroborada la viabilitat i execució del projecte es va decidir aplicar-ho a la resta d'oficines municipals.

EXECUCIÓ I FASES

Un cop es va decidir implantar els ECOHÀBITS a la resta d'edificis municipals es van determinar uns procediments i criteris a seguir pel dimensionament dels punts de recollida selectiva.

Els criteris que es van tenir en compte a la hora d'ubicar els punts de recollida selectiva van ser els següents:

- Si hi ha Disposició de Office pel personal
- Zones de pas que no suposin una mobilització exagerada (de camí a una font o lavabos)
- Nombre de plantes,
- Nombre d'empleats per planta i totals de l'edifici
- Distància empleats-punt de reciclatge

El mètode pel dimensionament de les necessitats de cada edifici és el següent:

- 1- Identificació dels edificis on es puguin implantar els Ecohàbits.
- 2- Associar a cada edifici un representat o referent amb qui mantenir vies de comunicació, sobre la implantació, incidències i seguiment.
- 3- Programar una visita presencial amb el representant de cada edifici per dimensionar les necessitats de punts nets on s'identifiquen i es registren costums dels treballadors, recursos disponibles (office, cafeteres..), tipologia de residus generats, distribució de l'edifici, vies d'evacuació... (els informes de la visita queden registrats com a documentació del projecte)
- 4- Proposta de nombre de punts de recollida selectiva per edifici en funció dels criteris a tenir en compte.

En aquest punt es va dimensionar tot lo requerit tenint en compte els criteris d'ubicació i es va procedir a que un contractista ens proveís el material per a realitzar les implantacions. EL punt 5, comença a executar-se un cop ja es disposa del material per a la implantació.

- 5- Programar data i convocar a tot el personal de l'edifici per l'Enterrament de les papereres.
- 6- Seguiment i comunicació d'incidències.

El Punt 5 s'ha fet en diferents fases, on cada una inclou entre 5 i 6 edificis municipals (5 Fases en total).

Durant la fase de dimensionament i visites es va treballar amb el departament de comunicació per aconseguir un nom, eslògan i imatge per al projecte amb finalitats integratives a la corporació local.

Departament de Serveis Públics

Paral·lelament, a aquestes tasques es van instaurar uns criteris i procediments de treball amb l'empresa que executa el servei de neteja d'interior d'edificis, en pro a una millora i complementació del seguiment del projecte. Aquests procediments son:

- Obligatorietat de l'ús de bosses compostables per a la fracció orgànica
- Dipositar els residus de cada fracció al contenidor corresponent
- Prohibit buidar papereres que no siguin les dels punts nets o les de paper habilitades.
- En cas de detectar papereres no autoritzades o rebre peticions per al buidat de les mateixes, posar-ho en coneixement dels serveis tècnics que porten el projecte per a prendre les mesures que es considerin oportunes.
- En cas de detectar residus mal segregats posar-ho en coneixement dels serveis tècnics que porten el projecte per a prendre les mesures que es considerin oportunes.

Cal destacar que el servei de neteja interior d'edificis també es beneficia de la implantació dels ECOHÀBITS ja que aconsegueix una millora en la seva eficiència i optimització de tasques al tenir centralitzat els punts de recollida selectiva i no haver de buidar tantes papereres individuals.

En la Implantació del projecte es van determinar 5 fases, amb una ampliació a una sisena fase que inclouria algunes associacions de veïns de barris i casals que fa ús de locals municipals. D'aquesta última fase s'han dimensionat les necessitats però la seva implantació queda pendent a causa de les limitacions actuals del contracte de neteja interior d'edificis que es porta des d'altres departaments.

A part de les fases indicades, les empreses municipals (Vigem i Fundació Ciutat Viladecans) també han manifestat interès en implantar els ECOHÀBITS a les seves oficines, implantacions les quals estan pendents de dimensionament i sol·licitud de material, ja que no estaven previstes en la idea inicial del projecte.

SEGUIMENT I RESOLUCIÓ D'INCIDÈNCIES

Actualment, donat que la implantació encara no esta completament finalitzada (FASE 3) no s'estan duent a terme seguiments quantitius ni qualitius més enllà de la comunicació amb els representats de cada edifici de com reben els empleats o observacions o queixes del servei de neteja d'interior d'edificis i comunicació del servei de neteja per si detecten incidències o tenen dubtes sobre el procedir en la gestió dels residus. La situació actual permet acabar de polir matisos dels nous actuar, tant dels empleats com del servei de neteja abans no es faci la implantació definitiva.

Un cop acabada la Fase 5, i els ECOHÀBITS estiguin implants a tot l'Ajuntament de Viladecans es portaran a terme un procés d'avaluació contínua de l'execució del projecte on es valorarà tant la correcta participació i segregació de residus del personal municipal com del servei de neteja interior d'edificis.

Una part de les pautes del seguiment se centrarà en una valoració quantitativa a aproximada dels residus generats de cada fracció mitjançant les densitats dels residus, el volum de les

papereres (75L) el nivell d'ompliment i les vegades que es canvia de bossa per part del servei de neteja interior d'edificis. Els operaris hauran d'emplenar una taula que es facilitarà mensualment al costat o proximitats de cada punt de recollida, i que hauran d'emplenar cada vegada que canvien bosses o buiden.

Una altra part del model d'avaluació plantejat es centra en fer una valoració qualitativa dels requisits del projecte, mitjançant inspeccions aleatòries a cada edifici on es valora el nivell d'impropis de cada una de les fraccions i si es detecten papereres no autoritzades, així com la verificació de que el servei de neteja segrega els residus als contenidors corresponents.

La finalitat dels controls es detectar possibles febleses i abordar-les mitjançant estratègies de sensibilització tant als treballadors municipals com als empleats de neteja.

DIFUSIÓ I IMATGE CORPORATIVA

Mitjançant canals de comunicació interns s'anuncia els nous edificis adherits als ECOHÀBITS, es fa promoció, infografies i recordatoris i vídeo de les primeres fases (<https://viladecans.sharepoint.com/SitePages/Tres-cents-treballadors-i-treballadores-municipals-ja-hem--enterrat--les-papereres!.aspx>) . Es disposa d'un canal de TEAMS corporatiu d'ECOHÀBITS on de manera entretinguda es donen recomanacions de sostenibilitat. També es va publicar també un article a la revista municipal explicant el projecte a la ciutadania (https://www.viladecans.cat/sites/default/files/rv304_c2.pdf pàgina 15). Actualment l'equip de comunicació de l'Ajuntament està treballant en nou material gràfic que es té previst publicar properament en relació a la FASE 3 i principis de la FASE 4.

Tanmateix totes les papereres d'ECOHÀBITS, a excepció de les de paper disposen del logo de la ciutat i un cartell o vinil. L'Ajuntament disposa d'aquest material gràfic que també va ser dimensionat quan les papereres, però es posa posteriorment per qüestions d'optimització de recursos econòmics, degut a que cal que ho disposi un professional del sector.

El departament de comunicació, va dedicar grans esforços personals i econòmics (personal intern i contractes externs) en dissenyar una imatge i pensar un nom, amb la finalitat de que fossin lo suficientment destacables per a cridar l'atenció del personal però a la vegada intuïtius, de manera que s'aconsegueixi percebre com a integrat a la mateixa organització municipal el qual tot el personal en forma part, i no com a un projecte a part. Tanmateix des de comunicació varen proposar també la idea de fer l'acte simbòlic de "l'Enterrament de les papereres" per facilitar que els empleats tinguin una percepció positiva del canvi i donar la benvinguda als "ECOHÀBITS", a la par que amb l'entrega de les papereres d'escriptori, es connota que un cop iniciat el projecte ja no hi ha marxa enrere.

Amb l'inici de les implantacions i la comunicació a la ciutadania mitjançant les xarxes socials i revista, es van dedicar recursos a la creació d'un llibret amb 21 Ecohàbits i a repartir-lo per a les escoles per als infants dels cursos de tercer i quart de primària. El contingut d'aquest llibret va enfocat a posar en pràctica un hàbit sostenible cada dia mitjançant activitats i jocs. I un cop es completa es pot venir a buscar un Bock'n'roll a les oficines d'atenció al públic municipals ([LLIBRET](#) [ACTIVITATS](#) [ESCOLARS](#) [CAMPANYA](#) [PRIMAVERA](#) [VILADECANS_07032023_2_definitiu.pdf](#)).

També es va dissenyar un manual de per a practicar 21 Ecohàbits per la campanya del passat Nadal enfocat per a un perfil d'infants d'un de rang d'edat més ampli (d'altres cursos que no

siguin els especificats al primer llibret), adults i comerços, i que es descarregable a la pàgina web. (<https://www.viladecans.cat/es/ecohabits>)

FUTURES MILLORES

L'1 de gener de 2024 ha iniciat el nou contracte del servei de neteja i recollida de residus a l'Ajuntament de Viladecans, durant la fase d'elaboració dels plecs es van tenir en compte el projecte d'ECOHÀBITS i les millores de les recollides selectives dels edificis municipals amb la implantació de cubells per a la recollida selectiva de càpsules de cafè i de tòners d'impressores. (veure plec de condicions tècniques pàgina 80-81: <https://contractaciopublica.cat/ca/detall-publicacio/9419a3de-9214-848e-adf5-065c76726686/200035463>)

La recollida selectiva d'aquests dos residus té previsió de ser implantada en els propers mesos, i el seu buidat es farà sota demanda mitjançant la aplicació Municipal de Viladecans Soluciona. Aquestes fraccions es destinaran a la deixalleria per a la seva correcta gestió.

Amb el nou contracte esta previst que les recollides port a porta vagin acompanyades amb un sistema d'identificació dels bujols/contenidors de 240L, mètode que ens permetrà en un futur quantificar els buidatge de paper de cada edifici (mitjançant sistema de pesatge dels camions), aconseguint dades més precises d'aquesta fracció, que es genera en més proporció a ales oficines.